

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

30. An peccet qui contraxit sponsalia, si suscipiat sacros Ordines? Et notatur votum suscipiendi sacros Ordines dirimere sponsalia, & licitè post illa potest quis tale votum emittere. Ex p. 3. tr. 4. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

contrahit, non peccat contra votum, & manifestum est: quia votum Religionis, seu castitatis, solum obligat ad non contrahendum cum animo consummandi; aliam nunquam esset licitum absque obtemperata prius dispensatione eo animo contrahere, quod falsum est, ut constat in eo, qui voto ligatus Religionis aliter non potest votum suum implere, nisi prius matrimonium in eundo, ut si perclusus detineatur, & timeat amittere vitam. Secundum, quia aliis, si sententia horum Authorum esset vera, sequeretur, quod qui eo animo contraxit, teneretur postea non ingredi Religionem. Tertium, quia nulla iniuria ex matrimonio sic contracto inferretur alteri coniugi, nec Sacramento: ergo, &c. Probatur antecedens pro utraque parte: nam, qui matrimonium contraxit, potest absque iniuria alterius ad Religionem transire: nam ex sententia omnium Doctorum, & est expressum in Iure, coniugatis conceditur bimestre, intra quod possunt ad Religionem transire, relicto statu matrimoniali: cum enim Religiosus status excellentior sit statu matrimoniali, in ipso contractu matrimonij, aut sponsalium, clauditur conditio hæc, nisi alter sponsus velit ad Religionem migrare; & eadem exceptio subintelligitur in iuramento, cum nemo præsumatur contra id, quod est consilium evangelicum, iurare velle: ergo voto Religionis adstrictus sic matrimonium contrahendo, nullam iniuriam inferret alteri coniugi: imò si aliqua esset, illa sequeretur per accidens, cum vouens utatur iure suo. Quod etiam nec irrogetur iniuria Sacramento, ostendit: quia copula, seu matrimonij consummatio, non spectat ad substantiam eius: ergo bene potest stare verum Sacramentum matrimonij absque eius consummatione: & idem utramque sententiam satis probabilem existimo. Sed stando in affirmatiua, inferretur contra Sanchez lib. 1. disp. 43. numero 11. & Gutierrez cap. 225. num. 3. licitum esse ei, qui sponsalia iuravit, etiam nullo voto adstrictus, matrimonium contrahere cum animo ingrediendi Religionem ante eius consummationem: quia ex tali modo contrahendi matrimonium, nulla per se sequitur iniuria alicui, & aliis ipse contrahens utatur iure suo: imò si quæ iniuria alteri contrahenti sequatur, illa est per accidens, cum alter coniux possit, & teneatur præuidere, non obstante matrimonio inito, licitum esse alteri coniugi ad Religionem transire gratia melioris frugis, & meliorandi vitam, & statum: quod quidem etiam ipsi concessum est.

3. Sed, quid dicendum, si iuramento sponsalia firmata sint? Potestne iurans, sponsa deserta, Religionem ingredi? Negat Rebellius lib. 4. quest. 8. sect. 6. concl. 2. Sed mihi magis placet opinio Pontij lib. 12. cap. 10. num. 9. & aliorum, asserentium posse: quia iuramentum sequitur naturam actus, cui adheret, cap. *Quemadmodum*, de iurciurando. leg. *fin. Cod. de non numerat. pecun.* At natura promissionis matrimonij, cui iuramentum adheret, imbibit conditionem, nisi promittens velit Religionem ingredi, quæ conditio cum non insit sponsalibus ex iure positivo, sed ex naturali, aut diuino privilegio; nequit ab Ecclesia ab sponsalibus iuratis excludi: siquidem sponsalia iurata exequi non est ita perfectum, ac est Religionis status: aliis ex matrimonio rato iurato non esset licitus transitus ad Religionem, quod non est dicendum. Certum est tamen apud me, quod si votum Religionis emisisti ante sponsalia, & feminam deslorasti sub fide data de matrimonio; teneris illam ducere, omisso voto. Ita contra Nauarrum, Rodriguez, & alios tenet Layman lib. 5. tract. 10. part. 1. cap. 1. num. 4. Coninch disp. 23. dub. 3. concl. 6. & alij non ob promissionem præcisè, sed ob traditionem

sui corporis tibi bona fide factam sub conditione, & pacto matrimonij futuri, & sub illius spe: æquas namque naturalis non patitur, ut cum tanto damno proximi in Deum liberalis exitas.

4. Et tandem quarum etiam hic obiter, an sponsum, qui post sponsalia votum emisit castitatis, committat aliquam culpam? Circa quam difficultatem Sanchez lib. 1. de matrim. disp. 46. num. 10. Lyman tract. Summa, tract. 10. de spons. num. 6. affirmant, huiusmodi vouentem non liberari post sponsalia vouendo castitatem ab aliqua culpa; & idem dicunt, sponsum post sponsalia votum castitatis emittendo, peccare mortaliter, nisi vouendo intendat transire ad Religionem: & idem fatentur, huiusmodi votum non esse licitum. Ceterum omnino affirmandum est, cum Soto in 4. dist. 27. q. 2. art. 3. Couarruia in Epistol. de sponsal. cap. 3. huiusmodi votum esse licitum, proinde sponsam sic vouendo aliquam committit culpam. Ratio est: quia huiusmodi votum est, & meliorem bono: ergo est licitum, nec proinde vouendo peccat. Nec obstat dicere, quod sponsus sequitur vouere in præiudicium alterius sponsi, & quod voto Religionis: ergo, cum votum castitatis sponsalibus superueniens præiudicet alteri sponsi, sequitur, & absque peccato fieri. Respondetur tamen, quod in sponsalibus subintelligitur exceptio, ut est, *quodammodo vitam transire*: & idem liberè est utriusque coniugis votum simplex castitatis facere, aut aliter Ordines: quare sponsus illud votum emittens, nec alteri sponso damnum inferret, nec illicitè faceret, ut iure suo, atque adeo nullo modo vouendo peccat.

RESOL. XXIX.

An sponsalia dissoluantur per solum ingressum Religionis, vel sit expectanda confessio?

Et an sit licitum Religionem ingredi post sponsalia, etiam iuramento confirmata? Ex part. 1. q. 4. Ref. 206. alias 207.

§. 1. Prima opinio asserit, non dissolui nisi per professionem. Sic Couarruias part. 1. de matrim. c. 5. n. 15. Nauar. in manuali, c. 22. n. 26. & alij, quia re vera non est textus, unde colligatur ante professionem dissolui, & aliis ex natura rei non videtur dissolui, cum possit maritus egredi, & implere sponsalia.

2. Secunda opinio distinguit, scilicet quoad eum, qui in seculo remanet, sponsalia dissolui, non verò quoad illum qui Religionem ingreditur, quia si ille alter velit cum eo egrediente contrahere, teneatur. Ita Gabriel in 4. dist. 27. quest. 2. art. 1. c. 6. Rebellius lib. 4. quest. 8. sect. 6. & alij.

3. Tertia opinio est aliorum, qui docent sponsalia dissolui solo Religionis ingressu, quoad utrumque. Sic Toletus lib. 7. cap. 26. Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 1. disp. 41. n. 1. & 5. cum aliis penes ipsam. Omnes istæ tres sententiæ sunt probabiles.

4. Notandum est hic obiter, regulariter, & absolute loquendo licitum esse Religionem ingredi post sponsalia etiam iuramento confirmata, dissoluentur enim iuxta supradictas opiniones. Nec facit contra cap. *commissum* 16. de spons. ut fuscè illud explicat Basilius Pontius de matrim. lib. 12. c. 110. n. 9. & 10.

RESOL. XXX.

An peccet, qui contraxit sponsalia, si suscipiat Ordines sacros?

Sup. hoc infra in Resol. 255. 156. & 257.

Et notatur votum suscipiendi sacros Ordines dirimere sponsalia, & licite post illa potest quis tale votum emittere? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 207. alias 208.

§. 1. **A**ffirmant Rebellius lib. 4. quest. 8. sect. 5. Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 1. disp. 47. & alij; sed mihi contraria sententia magis placuit, semper enim quando contrahuntur sponsalia, videtur subintellecta conditio melioris status. Et quamvis propositum cœlibatus sit melioris boni, attamen, quia non est status melior, ideo non videtur subintellecta conditio cœlibatus. At clericalis ordo status est immobilis, & ideo ex ipsa natura rei subintelligitur ea conditio in sponsalibus. Vnde dicendum est nullum peccatum committere eum, qui contractis sponsalibus ad sacros Ordines promovetur curat. Et ita docet novissimè Basilius Pontius de matrim. lib. 12. c. 11. n. 5. Sotus in 4. dist. 27. q. 1. art. 5. & Navarrus in man. cap. 22. num. 25.

2. Notandum est etiam hic contra Sanchez ubi supra, votum suscipiendi sacros Ordines dirimere sponsalia, & licite post illa potest quis tale votum emittere. Sic Pontius ubi supra, cap. 12. num. 3. qui citat Azorium. Non est tamen negandum opinionem negativam Sanchez esse probabilem.

3. Negativè responderet Sanchez de matrim. to. 1. lib. 1. disp. 46. num. 9. ubi etiam asserit post sponsalia, tale votum emittere illicitum esse.

4. Sed affirmativam sententiam docet Basilius Pontius de matrim. lib. 12. cap. 12. num. 4. ubi sic asserit. Quod attinet ad votum castitatis superueniens sponsalibus, nonnulli censent eo non dirimi sponsalia, neque eiusmodi votum post sponsalia licitum esse. Ego tamen existimo votum castitatis emissum post sponsalia esse validum, vel non; hoc secundum dicti non potest, ex eo quod fatetur idem Sanchez, voventem obligatum manere ad non petendum, & peccate contrahendo matrimonio. Si ergo validum est votum, non possunt sponsalia consistere, quia incompossibilis est obligatio absoluta voti cum obligatione sponsaliorum. Ita Pontius, qui responderat ad omnia argumenta Sanchez, cuius tamen opinio, quam etiam tenent Villalobos in summ. to. 1. tract. 12. diff. 12. n. 9. Coninch. de Sacram. disp. 23. dub. 3. concl. 1. n. 25. & Laym. in Theol. moral. lib. 5. tra. 10. part. 1. c. 2. num. 6. videtur etiam mihi probabilis, licet cum Pontio consentiant Suarez lib. 2. de voto, cap. 4. n. 13. Valquez opusc. de ref. cap. 3. §. 2. dub. 1. n. 17. & alij.

RESOL. XXXI.

An quando aliqui pro alio presentibus, & tacentibus contrahunt sponsalia, horum taciturnitas si signum sufficiens interni consensus? Et an hoc procedat, etiamsi parentes contrahant sponsalia coram filiis emancipatis, & spurii? Ex part. 3. tr. 4. Refol. 269. alias 270.

§. 1. **S**uppono eam taciturnitatem sufficere, quâdò illi ex horû mandato contrahunt. Secundo, certû est etiam quando parentes ita contrahunt pro filiis, horum taciturnitatem esse sufficiens signum consensus, & hoc habetur expressè in cap. unico, de spons. impuberum in 6. Difficultas est quando contrahit non pater, vel mater, sed alij. Prima opinio negat, & ita docet Sanchez tom. 1. lib. 1. disp. 22. n. 7. cum aliis, penes ipsum; quia in cap. unico, tanquam quid speciale hoc de parentibus statuitur. Et ita tenet novissimè hanc sententiam Molin. de risu nupt. lib. 1. compar. 61. num. 38. & Barbosa in collect. tom. 4.

lib. 4. sexti Decret. tit. 2. capit. unico, numero 12.

2. Secunda opinio affirmat, quam tuetur inter recentiores Basilius Pontius de matrim. lib. 2. cap. 14. num. 7. & illam non solum procedere in foro conscientie, sed etiam in foro externo esse amplectendam demonstrat.

3. Sed mihi opinio Sanchez magis placet, neque vrgit illa regula iuris, quod qui tacet consentire videtur: nam respondeo tacentem censeri consentire, quantum est in sui favorem, non verò in sui præiudicium, ut est in casu nostro. Non est tamen negandum sententiam Pontij esse probabilissimam, quam tenent Doctores, quos citat, & sequitur Henriquez lib. 11. cap. 2. n. 6. iuncto comm. littera P. vnde immeritò illam falsam vocavit Gutierrez de matr. cap. 13. num. 2. contra quem etiam teneo probabilè esse sententiam Egidij Coninch de Sacram. disp. 21. dub. n. 37. asserentis id quod prima opinio Sanchez asserit de patre, & matre, asserendum esse de tutoribus: secus autem de iis, quorum curæ illi non sunt ea ratione commissi, vide etiam Layman in Theol. mor. lib. 5. tract. 10. part. 1. cap. 2. n. 13. in fin. Et omnia si prædicta procedunt, etiam si parentes contraherent sponsalia coram filiis emancipatis, & spuriiis.

Sup. his tit. toribus in Ref. not. præteritæ à principio.

RESOL. XXXII.

An Tutor, vel Curator, si respondeat pro puella, valida sint in viro, que foro sponsalia, vel matrimonium, ipsa presente & tacente?

Et quia ius canonicum tanquam quid speciale id de parentibus asserit, queritur etiam an sufficiat signum consensus in sponsalia, vel matrimonium, si nomine filiorum persona extranea respondeat? Ex part. 10. tr. 13. & Misc. 3. Ref. 21.

§. 1. **A**ffirmativè responderet Rebellius; part. 2. lib. 2. quest. 10. num. 8. ubi sic ait: Taciturnitas interdum sufficiens etiam est ad consensum exprimendum, ac ad eò si consensus sit de præsentibus, nec desint cætera, Matrimonium fiet: Si enim viro consensum exprimente, puella taceat, pro ea tamen pater, vel mater, vel alius puellæ curam gerens similem exprimendo consensum respondeat, silentium puellæ sufficit ad consensum exprimendum, ac proinde si illa de præsentibus consentiat, Matrimonium erit. Ita ille. Et hanc sententiam à fortiori tenent hi, qui asserunt sufficiens signum consensus in sponsalia, vel Matrimonium esse, si nomine filiorum persona extranea respondeat; ut sustinet Glossa, in cap. unico de sponsal. in 6. verb. Sponsalia. Hostiensis ab eadem Glossa allegatus, Imola, Geminianus & alij in d. cap. unico, & ex Theologis Ricardus in 4. dist. 27. art. 1. q. 2. Soto ibidem. q. 1. art. 4. vers. Præsent autem. Victoria in Summa, de Matrim. n. 250. Petrus Ledesma, quest. 45. art. 2. dub. 3. & alij quos referunt Sanchez disp. 23. num. 6. Gutierrez d. cap. 13. num. 2. versio. Vnde glossa, quibus adde Basilius Pontius, de Matrimonio lib. 2. cap. 14. num. 7. quia æquè expressiva consensus filij, vel filie sunt verba externi iuncta præsentia, & taciturnitate, sicut verba parentis, immo magis, nam si puella velit contradicere, liberius id faciet coram externo, quam parente. Confirmatur; quia si verba extranei puella præsentis, & tacente, non essent de se sufficiens signum ad exprimendum consensum de præsentibus: Summus Pontifex in dicto capite Vnico, non potuisset statuere, quod verba parentum pro filia sufficerent, cum contractus Matrimonij constare debeat consensu exteriori sufficienter expresso; ex eo quod est contractus

Sup. hoc in Ref. præteritæ à lin. 6. hoc est pro consensu in sponsalibus; sed pro isto consensu in matrimonio iplo, & præ omnibus contentis in hac Ref. infra in Ref. 53. per totam.

Sup. hoc leg. §. not. leg. & signanter in fine.

Sup. hoc supra in Ref. 28. Et tandem

Sup. contentio in hac Ref. dempta vicima diff. in Ref. not. leg. Sup. hac diff. in Refol. seq. §. 1. paulo post initium, à vers. Et hanc sententiam.